

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

A második gazdasági ismétlő iskola

Debrecen, július 29.

A törvény által kötelezett második gazdasági ismétlőiskola ellen ismét fölír a városi tanács a miniszterhez. Teszi ezt a közgyűlés megkérdése nélkül, tehát a kérdéssel úgy kell foglalkozni, mint a városi mai ügyvezetés tükrével.

Nem arra helyezük a fősúlyt, hogy a törvénnyel vagy miniszteri rendelettel van-e kötelezve a város a második gazdasági ismétlő iskola felállítására, mert ismerjük a magyar vért, amely rendelkezésekkel szemben szeret ellenkezni s ha ezt a jelenséget látnók az ügyben, bizony nyugodtabban néznők a fejleményeket. De lehetetlen meg nem botránkozni azon, hogy városunk ügyeinek vezetésére, irányítására rendelt tanács ily gondolkozással huzza-halasztja ezt a fontos kérdést.

Gazdálkodó város vagyunk. Vagyonijólétünk, mindenünk a gazdálkodó közönség helyes gazdálkodásától s az okszerű gazdálkodástól függ. Ez kétségtelen, bármily nagyra becsüljük városunk kereskedelmi, kisipari állapotát, mint közgazdasági tényezők sokkal kisebbek a mi óriási határunk hozamánál.

Tehát e város vezetésére rendeltéktől a legkevesebb az, amit el lehet várni, hogy minden a gazdálkodással, a földmivelés fejlesztésével kapcsolatos legkisebb kérdést fontosnak ismerjen el s ne csak a bürokratizmus köteletségével, de szeretettel támogassan.

Ezt az intézményt az ország törvényhozása, tehát az ország gazdasági fejlődését vezető legfőbb hatóság találta üdvösnek, szükségesnek. A városi tanács enél akar okosabb lenni? Vagy azt hiszi a városi tanács, hogy oly fejlettek a mi gazdálkodó viszonyaink, hogy nálunk nem szükséges mindamaz intézményt megvalósítani, amivel a nép gazdasági ismereteit szaporítani van hivatva? Vagy gazdálkodó közönségünk konzervatív gondolkozására alapítja intézkedéseit, amely konzervatív gondolkodás nem akar a modern gazdálkodás elveivel megismerkedni s begombolkozik minden újítással szemben?

Nagy tévedés és nagy hiba volna mindenik, de még nagyobb hiba volna, ha a szülőkör eredményezné az ily intézkedéseket.

A gazdálkodással foglalkozó elemek ma tulnyomórészt minden előismeret, előtanulmány s tudás nélkül kezelik a földjüket. A föld jó és még e kezelés mellett is megadta a megélhetésre szükségeseket, sőt többet is. Ma azonban, amikor a közgazdasági viszonyok — azt lehet mondani — legjobban a gazdálkodó osztályt nyom-

ják, ma már a megélhetésre valót is alig adja meg, tőkeszerzésről pedig alig lehet szó. Aki boldogul, azt mondják, szerencséje van s valóban, igen sokszor csak a szerencse az, ami egyes gazdát jobb helyzetbe juttat s hogy nem az okszerű gazdálkodás, azt leginkább bizonyítja az a hullámozás, ami a mi gazdasági viszonyainkat, különösen a mi alföldünkön jellemzi.

Ily körülmények mellett az ország, a város jólétével, helyes fejlődésével, akár hivatásból, akár kötelességből foglalkozó embernek arra kell törekednie, hogy a föld állandó hozamának s minél nagyobb hozamának biztosítására törekvő modern gazdálkodás ismereteit terjessze. S ne higgye a városi tanács, hogy a debreceni gazda, mert maga nem szeret új dolgokat kezdeni, elzárkózik a modern gazdálkodástól. Nem hivatkozhatunk sokra, de ott vannak a gazdasági gépek. Ha nem voltunk is első az országban — bár szeretjük alföldünket első gazdasági területnek mondani — lassanként a debreceni gazda is megszerezte azokat: ma már — horribile dictu — szántógépe is van. Csak láthassa az a debreceni gazda, hogy van eredménye a modern gazdálkodásnak, beveszi ő azt nagyon szépen, mert haszna van belőle. Ehez a látáshoz is kell azonban bizonyos gyakorlat, előismeret, érzék.

Ezt kell nevelni az újabb nemzedékben. Szóval: nevelni kell az újabb nemzedéket a gazdálkodásra. És erre a nevelésre szolgál a gazdasági ismétlő iskola.

Hogy mit tanítanak benne, az most cikkünknek tárgya nem lehet, csak azt említtjük meg, hogy tanterve s a tanítás rendszere alkalmazkodik a helyi viszonyokhoz s amaz ismereteket igyekszik terjeszteni s fejleszteni, amelyekre a helyi viszonyok szerint a legtöbb szükség van. Tanítja a népiskolából kikerült gyermekeket. Tehát növendékei olyan korban vannak, amikor a rendszeres munka iránti szeretet, a természet, növény, állat szeretetét, gondozását leginkább s legkönnyebben lehet a lélekbe benevelni.

Hogy kevesen jelentkeznek, azt mondja az újság szerint a tanács az indokolásban. Hát nem tudja a tanács, hogy a kötelező népoktatás behozatalakor mily intézkedések voltak szükségesek arra, hogy éppen a gazdálkodással foglalkozó népréteg iskolába vigye a gyermekét? Ma már sehol sem elég az iskola.

Van már egy gazdasági ismétlő iskolánk, elég az, fér abba még több növendék is. Ezt is lehet hallani.

Nem úgy van az, nemes tanács! A nép oktatására szolgáló intézményekkel oda kell menni a néphez, jusson az ahoz minden költség nélkül, kényelmesen s oly módon, ahogyan neki jól esik. A nép nevelése másképpen ma még nálunk nem megy. Ezt nálunk magyar speciálitásnak hívják,

pedig nem az, csak az elmaradt civilizáció egyik jelensége. De aki akarja a haladást, annak számolni kell vele. A nép minden irányu haladásának irányítására és vezetésére rendelt városi tanácsnak is számolni kell ezzel a sajátos helyzettel s nem hátráltatni a második gazdasági ismétlő iskola felállítását, hanem azt sürgősen létesíteni, azonnal tervbe venni további ily iskolák felállítását s addig nem nyugodni, míg a tanyai iskolák is ki nem lesznek egészítve ily gazdasági ismétlő iskolákkal.

Mi nagyon fontosnak tartjuk a város ügyeinek nagy mezején a gazdasági ismétlő iskolákat s ez mentse, ha talán kissé erősebben nyomtuk meg a tollat.

Agrárius.

Weszprémy Zoltán pártvezér lesz

Andrássy debreczeni helytartója

Pár hét előtt hirt adtunk arról a levélről, melyet *Andrássy Gyula* gróf intézett volt elvbarátaihoz, őket új tömörülésre ösztönözve. *Weszprémy Zoltán* volt hadjüdvármegyei főispán is kapott ilyet, melynek hullámaként ma a következő hiradás jelent meg az egyik fővárosi esti lapban:

Gróf *Andrássy Gyula* pártalakítási terve *Debrecenben nagy rokonszenvet keltett*. A debreceni 67-es pártemberek közül azok, akik nincsennek függő viszonyban a kormánnyal, várva-várják azt az új alakulást, amely 67-es alapon vegye fel a küzdelmet a mai kormánnyal. Ennek a csoportnak élén gróf *Andrássy Gyula* régi hive, *Weszprémy Zoltán* nyugalmazott főispán áll, aki őszre, amikor *Andrássy* formálisan is megalakítja a pártját, megszervezi a *debreceni Andrássy-pártot* is.

A fővárosi lapokban már megszoktuk azokat a debreceni híreket, melyek az eseményeket a mesemondás nagyítóüvegén keresztül mutatják. Ez a kis tudósítás azonban a naivságon kívül bohócsipkát is visel a fején. *Weszprémy Zoltán* ugyanis a történelmi koalíciós korszakban is arról volt nevezetes *Debrecen* városában és az országos perifériákon innen, hogy egymaga képviselte a vármegyében az alkotmánypártot. Sem több, sem kevesebb tagja a pártnak megszerezte nem volt. Ő volt az elnök, alelnök, pénztárnok, titkár stb. És éppen nem vallana logikus észjárásra, ha feltételeznők, hogy most — a hatalom és a dicsőség elvesztése után — ez az egy emberből álló tábor akármilyen „személyi hódolat” okából is hirtelen olyan nagygyá növekedjék, hogy abból egy új párt születessen. Hiszen még a volt alkotmánypárti főispán legközvetlenebb környezete is távolabb áll egy

ily lehetőségtől, sem hogy arról komoly formában beszélni lehetne. „A debreceni 67-es pártberek közül azok, akik nincsenek függőviszonyban a kormánnyal” — *vannak ilyenek tekintélyes számmal* — éppenséggel jól érzik magukat a munkapárt kötelékében, ahol megtalálják mindazt, ami egy liberális kormányzat becsületes programjából várható. Eszük ágában sincs egy új koalíció bárkijára kapaszkodni, hogy új özönvizet zudítsanak erre az országra.

Weszprémy Zoltán tehát, ha ugyan kedvet érez a vezérségre, aligha nem úgy jár, mint a tudósító, aki mással akarta elhitetni, amiben maga is Tamás lehet: hogy Debrecenben lenne neki talaja. Vagy tán még ma is újra jár a nóta: Csak azért is Dongó, sárga diri-dongó! . . .

Harc a Pásztor-milliókért

A bikszádi Bazil-rend pöröl

Megemlékeztünk arról a nevezetes és a hajdudorogi püspökségre nagy jelentőségű eseményről, hogy *Pásztor* Árkád lovag turvokonyi nagybirtokos, a bikszádi Bazil-rendű zárdá volt főnöke, *másfélmillió koronát érő birtokait s ezeknek minden tartozékát az új hajdudorogi görög katolikus püspökségnek adományozta*. Még az adományozás oklevélén talán meg sem száradtak az aláírások s máris hire jár, hogy *az adományozást meg fogják támadni* és pedig a *Bazil-rend*, amely igényt tart a másfélmillióra.

Az óriás vagyon körül megindult harc s a vagyon eredetének s annak kérdése, hogy kinek van arra joga, most a vita tárgya. A kérdésben egyik fővárosi esti lapban egyik egyházi előkelő állású ember nyilatkozott s e nyilatkozatban foglalt információ szerint a helyzet ma ez:

Pásztor Árkád, a milliós birtok adományozója, mint szegénysorsu fiatalember a múlt század hatvanas éveiben belépett a Szent Bazil-rendbe, a görög katolikusok egyetlen szervezetébe. Mint szerzetes, *szegénységi fogadalmat tett* s így az egyházi törvények értelmében *semmi néven nevezendő vagyont a maga részére privát tulajdonul nem szerezhettek*.

Pásztor Árkád 1900. körül *elhagyta a szerzetet* és a bikszádi monostorból kivonult turvokonyi birtokára. Ebben az időben *Pásztor*nak már több háza és nagy vagyona volt, amit bizonyítanak a telekkönyvek, nemkülönben a színérváraljai járásbíró útján peresített és behajtott adóslevelek. Mivel bebizonyítható, hogy *Pásztor* szerzetesi élete alatt senkitől nem örökölt, viszont ha örökölt volna, az örökség a Szent Bazil-rendet illette volna meg, önként felmerül a kérdés, hogy *Pásztor* honnan tett szert az ingó és ingatlan vagyonra?

Bárhonnan szerezte is, a rendnek az az álláspontja, hogy annak a másfélmillió vagyonnak — ha ugyan van annyi — *egyedül törvényes és jogos tulajdonosa a Szent Bazil-rend magyarországi tartománya*, nem pedig *Pásztor* Árkád, aki — ha résztvevett is a vagyon megszerzésében, mint szerzetes, *csupán szerzetesnek szerezhetette azt*, nem pedig saját magának.

A Bazil-rend, melynek *Pásztor* évtizedeken át tagja volt, már régebben megtette a

szükséges lépéseket és *törvény útjára terelte az ügyet*, amivel azt akarta elérni, hogy jogainak bírósági szakcióval is érvényt szerezzon.

Debreczeni földbirtokos öngyilkossága

Halál a pusztán

Azt mondják, a romanticizmus nagyapánk halálával kiveszett. S imé, nap-nap után történnek olyan különös emberi elhatározások, melyek a józan filozófus, vagy a nap krónikáját író riporter szeme előtt ép az ellenkezőjét igazolják a fenti megállapításnak. Most is egy ép, erős, egészséges ember hullájánál állunk, aki elejétől végéig hírért sem hallotta a küzdelemnek, nélkülözésnek és más verejtékfakasztó, élethervasztó kiütközésnek. Mégis fegyvert emelt az élet ellen, melyért mások kálváriát járnak, a boldogulás ellen, mely milliókat reményéggel tölt el s a jövő ellen, amely sok sajtó sebet takar a feledés humusával. — S egy gesztusával gondoskodik, hogy a közvéleményt napirendre térítse önkéntes elmulása felett . . . Oh, naiv romanticizmus, vajjon nem a te naplód egyik fejezetét írta utolsó kézvonásával *Polgári* Mihály földbirtokos, aki ma reggel a Debrecenhez tartozó Kismacson önkézzel vetett véget életének?!

Polgári Mihály édesatyja elhalálása után örökölte ennek Kismacs 25. számú tagon levő birtokát. Bár még csak 27 éves volt, okos, jó gazdának ismerték, aki maga is szívesen megfogta az eke szavát. Módos, intelligens fiatalember volt, aki szívesen látott vendége volt a debreceni jobbmódu birtokos családoknak is. Különösen egyik általánosan becsült polgárcsaládhoz volt bejáratos gyakorta, ahol szemrevaló, jólnevelt urleány is volt a háznál. Ugy látszik, a látogatások mélyebb nyomokat hagyhattak *Polgári* Mihály szívében, mert mikor pár hó előtt arról értesült, hogy *a házi-hissasszony férjhez megy*, mintha egész egyénisége átváltozott volna. Komor, szótalan lett, kerülte a társas érintkezést, még legközelebbi hozzátartozóival is. Tegnap este pedig — úgy látszik — végleg leszámolt az étellel. Mikor az egész ház aludt, kiment a tanya előtt elterülő földre és *fölbölte magát*. Reggel kihült tagokkal, élettelenül találták meg az ébredő cselédek. Több levelet hagyott hátra, egyet *Hortobágyi* Ernő rendőrfogalmazó címére, a következő sorokkal:

Halálom oka betegségem: ennyit a nyilvánosságnak.

Az igazi okot azonban elhallgatta. Azt csak azok tudják, akik legközelebb állottak *Polgári* Mihályhoz, ismerték ambícióit, érzelmeit . . . Nagy vagyon várt még reá . . . Nem tudott várni, feledni, élni . . . Ugy látszik, a pusztai tűz, mely forró nyári éjszakákon az életet képviseli a hatalmas földeken, már nem tudta felmelengetni életkedvét s egy jól irányzott lövéssel fojtotta el a szívében siránkozó romantikus álmokat . . . Holnap temetik . . .

A gyászborult család a halálesetről a következő jelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk kedves jó fiam, szerető testvérünk, sógorunk, unokaöcsénk és jó rokonunk, *Polgári* Mihály *gazdálkodó* életének 26-ik évében f. hó 29-én reggel 7 órakor váratlanul történt elhunytát. Kedves halottunk földi részeit f. július hó 31-én, csütörtökön délután 3 órakor fogjuk a Tanító-utca 4. számú házunktól a Nagytemplomban tartandó ima után a Péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. Végtisztességtételére rokonainkat, ismerőseinket s az elhunytak jó barátait szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1913. július hó 29-én. Legyen csendes siri álma! —

Bánatos édesanyja: özv. *Polgári* Andrásné Vass Eszter. Testvérei: Sándor neivel *Burai* Mariskával és gyermekekük. Juliska férjével *Balogh* Jánossal. Nagybátyjai és nénei: polg. *Szakácsi* János nejjével *Polgári* Juliannával és gyermekeivel, özv. *Faragó* Bálintné *Polgári* Julianna és gyermekei, polg. *Polgári* Bálint nejjével *Kálmán* Juliannával és gyermekeivel, polg. *Polgári* József nejjével *Kiss* Máriával és gyermekeivel, polg. *Molnár* Mihály nejjével Vass Erzsébettel, polg. *Vilányi* Imre gyermekeivel, özv. *Papp* Istvánné gyermekeivel, özv. *Deli* Károlyné gyermekeivel, özv. *Pető* Jánosné, hűséges gondozója: *Papp* Julianna a többi rokonok nevében is. — A temetést *Dankó* temetkezési vállalat rendezi.

A munkapárt győzelme Berettyóújfaluban

Cziffra Kálmán a képviselő

Ma folyt le Berettyóújfaluban a képviselőválasztás. A kerületet napokkal előbb elepték a függetlenségi képviselők. Előkön a vezérgóffal, aki megmutatta a jámbor vidéki korteseknek, hogyan kell terrorizálni az ellenpártiakat. A terror folyt az utóbbi napokban erősen, de *Károlyi* Mihály gróf uraimék ma mindent megtettek, amit lehetett, a terrorizálásuk ma a tetőpontra hágott. Folyt a bor is és *Károlyi* Mihály gróf, meg kortesei szállították kétségbeesett erőlködéssel autón és kocsikon a szavazókat akár akart az menni, akár nem az ellenzéki jelölt mellett leszávozni.

De minden terror és minden erőlködés hiábavalónak bizonyult, a kerület *Cziffra* Kálmánt, a munkapárti jelöltet választotta meg képviselővé. A nagy terrornak még is megvolt az a következménye, hogy több munkapárti szavazót visszariasztottak a szavazástól. Természetes azonban, hogy bukásuk után most már zugni fog az ellenzéki sajtó a panaszaiktól, ők fognak kiabálni terrorról, preszszióról. No de hiszen az elveszett költségek és fájó bukás okozta sebekre csak kell egy kis flastrom, ha másból nem ellenzéki újságpapirból.

A munkapárt pedig büszkén sorolhatja ezt a győzelmét is a többiek mellé. A választópolgárság megint mellette nyilatkozott meg s győzelme annál értékeesebb, mert az ellenzék olyan erős, nagy és heves élethalál harcot vezetett s ennek dacára is a győzelem a munkapárti jelöltté lett.

A választás reggel nyolc órakor vette kezdetét. A rend főtartására csendőrség és katonaság örködött, de közbelépésre nem akadt alkalma, bár az ellenzéki kortesek az egyes falvakban, de különösen Berettyóújfalun a legszemérmetlenebbül terrorizálták a munkapárti választókat.

Két szavazatszedőküldöttségnek kezdődött meg kilenc órakor a szavazás. Az első küldöttségnek *Örley* György, a választási elnök, a másodiknak *Grosz* Ignác dr. az elnöke. A függetlenségi képviselők közül *Károlyi* Mihály gróf, *Platthy* György, *Bernáth* Béla és *Bikády* Antal dolgoztak, járták a házakat és hurcolták a szavazókat.

A választási elnök a választás megnyitására bejelentette, hogy két jelölt ajánlása érkezett hozzá: *Balogh* Tihamér a függetlenségi, *Cziffra* Kálmán a munkapárti jelöltje. Tíz órakor a szavazatok aránya ez volt:

<i>Balogh</i> Tihamér	95
<i>Cziffra</i> Kálmán	43
Tizenegy órakor:	
<i>Cziffra</i> Kálmán	73
<i>Balogh</i> Tihamér	135

Ekkor még az ellenzéki kortesek még mindig a berettyóújfalui választókat hajtották föl, mert ezek közt az ellenzéknek volt többsége s a munkapárti községek még nem szavaztak.

Tizenkettőkor így állott a szavazatok aránya:

Cziffra Kálmán	150
Balogh Tihamér	215

Ekkor kezdtek fölvonulni a munkapárti községek úgy, hogy délután három órakor már így állott a szavazatok aránya:

Cziffra Kálmán	380
Balogh Tihamér	432

Három órakor történt a választási helyiségben a következő incidens. Károlyi Mihály gróf éppen benn volt a szavazatszedő-helyiségben, amikor Kis F. János le akart szavazni Kis P. János helyett. Örley választási elnök megkérdezte az azonossági tanukat Kis F. János kiléte iránt, mire ezek kijelentették, hogy nem azonos azzal, aki helyett szavazni akart, mire Örley a szavazatot visszautasította. Károlyi Mihály gróf erre megjegyzést tett az elnök intézkedésére, majd figyelmeztetésére visszaszökött.

Örley György: Velem ne feleseljen!

Károlyi Mihály gróf: Tessék engem békén hagyni.

Örley György: Ne tessék velem polemizálni!

Károlyi Mihály gróf: Nekem Ön nem parancsol.

Örley György: Távozzon a helyiségből, mert zavarja a választási eljárást nyugodt menetét, különben kivézettem.

Ez erélyes föllépésre azután Károlyi Mihály gróf jobbnak látta elhagyni a választási helyiséget.

Délután fél négy órakor ez volt a szavazatok aránya:

Cziffra Kálmán	491
Balogh Tihamér	528

Délután öt órakor:

Cziffra Kálmán	653
Balogh Tihamér	692

Ekkor már Balogh Tihamér szavazói elfogytak s mindinkább emelkedett a munkapárti szavazatok száma. Este hat órakor tüzte ki a választási elnök a zárórát.

Este hét órakor a szavazatok így állottak:

Cziffra Kálmán	809
Balogh Tihamér	816

Nyolc óra körül óriási szélvihar kerekedett, amely a választási sátor tetejét leszakgatta. A leomló deszkák és rudak sok embert megsebesítettek.

Kilenc órakor, a szavazás lezárásakor így állottak a szavazatok:

Cziffra Kálmán	970
Balogh Tihamér	939

Igy az elnök 31 szótöbbséggel megválasztott képviselőnek jelentette ki Cziffra Kálmánt.

= A királyi biztos tárgyalásai. Zágrából táviratozzák: A horvát-szerb koalíció ama tagjai, akik a tegnapi értekezletre meg voltak hívva, ma megjelentek Skerlec Iván báró királyi biztossnál, ahol 10 órától fél egyig folytattak tanácskozást. Erről azt a kommuniké adták ki, hogy az értekezlet informatív jellegű volt és a horvát-szerb koalíció tagjai a békés megoldás előfeltételeiről nyilatkoztak.

= A kolozsi főispán beiktatása. Kolozsvárról táviratozzák: Kolozsvármegye és Kolozsvár város ma bucsuzott el Észterházy Kálmán gróftól a távozó főispántól és ma iktatta be az új főispánt Bethlen Ödön grófot nagy ünnepségek között. Az új főispánt az ellenzék is melegen üdvözölte. A beiktatáson igen sok törvényhatóság képviselője is részt vett.

= A munkapárti körben. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma igen élénk élet volt a munkapárti körben, ahol nagy derűtség közben tárgyalták Andrassy Gyula gróf legutóbbi nyilatkozatát a választásokról s ráolvasták az ő koalíciós időbeli szereplését, egy erről szóló interpellációt, amelyre sohasem mert válaszolni.

A délvidéki kolera

Ujabb haláleset. — A fertőzött Morava folyó. — A temesszigeti óvintézkedések

Temesvárról táviratozza tudósítónk: A Temessziget községben fellépett koleraveszedelem ügyében a bakteriologiai vizsgálat még mindig nem ismeretes és így most is még csak koleragyanus esetekről lehet és kell beszélni. A fertőzött községben a legnagyobb körültekintéssel és eréllyel hajtják végre a szükséges óvintézkedéseket és minden rendelkezésre álló eszközzel azon vannak a hatósági közegek, hogy a vész tovatieredésének gátat emeljenek. Ma reggel a vármegyei főorvosi hivatalhoz távirati értesítés érkezett, hogy Temessziget községben ma reggel **ujabban meghalt egy hatvan éves asszony koleragyanus tünetek között.** Ez volna a kolera negyedik áldozata. Téry Ödön dr. egészségügyi főfelügyelő még mindig a veszélyeztetett községben van és az ő fáradhatlan tevékenységének tudható be első sorban, hogy a kolera-vész nem öltött eddig veszedelmesebb arányokat.

Bechnitz Sándor dr. vármegyei főorvos tegnap este érkezett vissza Temesszigetről, illetve Keveváráról Temesvárra és ma reggel a következő kijelentést tette:

(A negyedik halott.)

— Mindezeidig csak koleragyanus esetekről beszélhetünk, mivel a bakteriologiai vizsgálat eredménye még nem ismeretes. A mai napig megbetegedett gyanus körülmények között összesen **öt temesszigeti lakos,** ezek közül **három még a múlt héten meghalt,** egy pedig — amint a kevevári főszolgabíró táviratban jelentette — **ma reggel halt meg.** Az utóbbi neve **Beccsenyák Rakilla** 60 éves asszony, aki néhány nap előtt betegedett meg koleragyanus tünetek között. **Van még egy beteg a községben,** aki azonban előreláthatólag életben fog maradni. A községből való távozásom előtt szükségesnek láttam a betegek részére a diétát előírni és erre szigorú gondossággal ügyelnek közegeink.

— Téry Ödön dr. főfelügyelő, miniszteri osztálytanácsos még mindig állandóan kint van a községben, a fertőzött házakat ismételt naponta sorra látogatja, az óvintézkedésekről ő maga gondoskodik, valamint az óvintézkedések ellenőrzését a leghatásosabban fogantatja. Az ő intenciója folytán küldött le a belügyminiszter a községbe **egy fertőtlenítő gépet** két fertőtlenítővel, akik Temesszigeten tartózkodnak és az ő rendelkezésére végzik esetről-esetre a fertőtlenítést. Ennek a szigorú ellenőrzésnek tudható be, hogy tulajdonképpen közvetlen ragályozást egyetlen egy esetben sem tapasztaltam és **a betegség nem az egyik betegről ragadt rá a másikra,** mert az egyes esetek a legelsőkorban fordultak elő a községben. Valószínű, hogy amennyiben tényleg kolera van szó, **fertőzött viznek ivásától kapták meg a betegséget.**

(A fertőzött község.)

A fertőzött Temessziget község közelében levő **Kevevára** hetilapja érdekes és hiteles adatokkal szolgál a délvidéki kolera ügyében az alább reprodukált közleményében:

A vész valószínűleg a Temessziget felső végén a **Dunába ömlő Morava folyó fertőzött vize okozta.** A sziget lakossága nagyrésztben **Dunavízre iszik** s így az ily uton való fertőzés elég plausibilis. — De lehetséges, hogy a vész valami uton-módon a szigettől **alig 100 méterre fekvő Szerbiából hurcolták be.** A tény az, hogy **Temesszigeten koleragyanus tünetek között több egyén megbetegedett s a község ez idő szerint kolerafertőzöttként lesz kezelve.**

Ami magát a temesszigeti kolera illeti, a legilletékesebb helyen beszerzett információk és a helybeli főszolgabírói hivatalban lévő hivatalos jegyzőkönyvekből és iratokból a következő tényeket sikerült eddig megállapítani:

1913. július 19-én este jelentés érkezett Temesszigetről, hogy ott koleragyanus tünetek között megbetegedett **Kirdu Jánosné** 48 éves asszony, **Nikolics Radivoi** 24 éves földműves és **Petkov Zsófia** 46 éves asszony. Tekintettel arra, hogy Temessziget 12 kilométerre fekszik Kevevártól s mivel aznap kiszállani már nem lehetett, **Klein József dr. tb. főorvos,** járásorvos és **Fábry Géza** főszolgabíró 20-án reggel hét órakor szállottak ki Temesszigetre. Klein dr. a betegeken rögtön konstatálta a kolera minden szimptomáit és Fábry főszolgabíróval egyetértve, rögtön a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette. A betegeket a kolera-barakkba, az éi folyamán elhalt Kirdu Jánosné pedig a halottasházba szállították és felboncolták. A betegekkel érintkezőket rögtön izolálták, a fertőzött házak elé csendőröket állítottak, a járványbizottságot összehívták, a községet nyolc kerületre osztva, a naponkénti kétszeri házvizsgálatot elrendelték, mulatságok rendezését, népes temetések tartását eltiltották, a korcsmázásra, az élelmiszerekre, a köztisztaságra vonatkozó minden intézkedést megtették és a Dunavíz ivásától a lakosságot szigorúan eltiltva, a községet kolera-zár alá helyezték. Egyben rögtön értesítették a felsőbb hatóságokat, a szomszédos községeket, az összes hivatalokat az esetről és a postán a korlátolt csomagforgalmat elrendelték.

20-án este érkezett meg Budapestről **Téry Ödön dr. miniszteri osztálytanácsos,** közegészségügyi főfelügyelő, majd 21-én reggel kiszállt **Klein dr. járásorvos** és **Fábry** főszolgabíró társaságában Temesszigetre, hogy a megtett óvintézkedéseket felülvizsgálja. Téry főfelügyelő mindennap jár át Temesszigetre és személyesen rendelkezik mindent illetőleg.

20-án meghalt **Nikolics Radivoi** és **Petkov Zsófia** is. Azóta újabb megbetegedés egészen 24-ig nem fordult elő, amennyiben **Nikolics Spáza,** **Nikolics Radivoi** édesatyja nem koleraiban, hanem szívszélhűdéiben halt meg. — 24-én **Konstantin Angelina** 50 éves cigányasszony betegedett meg gyanus körülmények között, míg 25-én reggel **Beccsenyák Rakilla** 60 éves asszony megbetegedését jelentették. A hatóságok itt is minden óvintézkedést megtettek. 24-én este érkezett Kevevárra az állam részéről kiküldött két járványorvos, akik közül **Fischhof Kornél dr.** Keveváran teljesít szolgálatot a hajó- és vasutállomáson, míg **Kerekes József dr.** a 25-én ideérkezett és szabadságát megszakított vármegyei tisztiorvos **Bechnitz Sándor dr.** és Téry főfelügyelő társaságában Temesszigetre ment. 26-án **Fereny Sándor** alispán érkezett ide, aki szintén kiszállott a hatóságokkal a szigetre, hogy személyesen is meggyőződjék a kellően fogantatott óvintézkedésekről, melyek segítségével remélhetőleg **újból csak elvonható lesz a vész,** mint 1911-ben.

(Szeged védekezik.)

Szegedről jelentik: A tisztí főorvosi hivatal széleskörű óvintézkedéseket tett a kolera behurcolása ellen. A szegedi vasuti állomásokon legközelebb **rendkívüli orvosi szolgálatot** létesítenek, a rendőrség pedig utasította a háztulajdonosokat, hogy gondoskodjanak a fertőtlenítésről. A tisztí főorvos már régebben fölhívta a közönséget, hogy **a Tisza vizét ivásra ne használja.**

A belügyminiszterium közlése szerint úgy a helyszínen levő közegészségügyi főfelügyelőtől, mint a közigazgatási helyi hatóságoktól beérkezett jelentések szerint **Temesszigeten újabb koleragyanus megbetegedés nem fordult elő.**

ily lehetőségtől, sem hogy arról komoly formában beszélni lehetne. „A debreceni 67-es pártemberek közül azok, akik nincsenek függőviszonyban a kormánnyal” — *vannak ilyenek tekintélyes számmal* — éppenséggel jól érzik magukat a munkapárt kötelékében, ahol megtalálják mindazt, ami egy liberális kormányzat becsületes programjából várható. Eszük ágában sincs egy új koalíció bárkijára kapaszkodni, hogy új özvívzet zudítsanak erre az országra.

Weszprémy Zoltán tehát, ha ugyan kedvet érez a vezérségre, aligha nem úgy jár, mint a tudósító, aki mással akarta elhíttetni, amiben maga is Tamás lehet: hogy Debrecenben lenne neki talaja. Vagy tán még ma is újra jár a nóta: Csak azért is Dongó, sárga diri-dongó! . . .

Harc a Pásztor-millióért

A bikszádi Bazil-rend pöröl

Megemlékeztünk arról a nevezetes és a hajdudorogi püspökségre nagy jelentőségű eseményről, hogy *Pásztor* Arkád lovag turvékonyi nagybirtokos, a bikszádi Bazil-rend zárda volt főnöke, *másfélmillió koronát érő birtokait s ezeknek minden tartozékát az új hajdudorogi görög katolikus püspökségnek adományozta*. Még az adományozás oklevélén talán meg sem száradtak az aláírások s máris hire jár, hogy *az adományozást meg fogják támadni* és pedig a *Bazil-rend*, amely igényt tart a másfélmillióra.

Az óriás vagyon körül megindult harc s a vagyon eredetének s annak kérdése, hogy kinek van arra joga, most a vita tárgya. A kérdésben egyik fővárosi esti lapban egyik egyházi előkelő állású ember nyilatkozott s e nyilatkozatban foglalt információ szerint a helyzet ma ez:

Pásztor Arkád, a milliós birtok adományozója, mint szegénysorsu fiatalember a múlt század hatvanas éveiben belépett a Szent Bazil-rendbe, a görög katolikusok egyetlen szervezetébe. Mint szerzetes, *szegénységi fogadalmat tett* s így az egyházi törvények értelmében *semmi néven nevezendő vagyont a maga részére privát tulajdonul nem szerezhette*.

Pásztor Arkád 1900. körül *elhagyta a szerzetet* és a bikszádi monostorból kivonult turvékonyi birtokára. Ebben az időben *Pásztor*ynak már több háza és nagy vagyona volt, amit bizonyítanak a telekkönyvek, nemkülönben a színérváraljai írásbírósg útján peresített és behajtott adóslevelek. Mivel bebizonyítható, hogy *Pásztor* szerzetesi élete alatt senkitől nem örökölt, viszont ha örökölt volna, az örökség a Szent Bazil-rendet illette volna meg, önként felmerül a kérdés, hogy *Pásztor* honnan tett szert az ingó és ingatlan vagyonra?

Bárhonnan szerezte is, a rendnek az az álláspontja, hogy annak a másfélmillió vagyonnak — ha ugyan van annyi — *egyedül törvényes és jogos tulajdonosa a Szent Bazil-rend magyarországi tartománya*, nem pedig *Pásztor* Arkád, aki — ha résztvevett is a vagyon megszerzésében, mint szerzetes, *csupán szerzetének szerezhetette azt*, nem pedig saját magának.

A Bazil-rend, melynek *Pásztor* évtizedeken át tagja volt, már régebben megtette a

szükséges lépéseket és *törvény útjára terelte az ügyet*, amivel azt akarta elérni, hogy jogainak bírósági szakcióval is érvényt szerezzen.

Debreczeni földbirtokos öngyilkossága

Halál a pusztán

Azt mondják, a romanticizmus nagyapánk halálával kiveszett. S ime, nap-nap után történnek olyan különös emberi elhatározások, melyek a józan filozófus, vagy a napkrónikáját író riporter szeme előtt ép az ellenkezőjét igazolják a fenti megállapításnak. Most is egy ép, erős, egészséges ember hullájánál állunk, aki elejétől végéig hirét sem hallotta a küzdelemnek, nélkülözésnek és más verejtékfakasztó, élethervasztó küzködésnek. Mégis fegyvert emelt az élet ellen, melyért mások kálváriát járnak, a boldogulás ellen, mely milliókat reményéggel tölt el s a jövő ellen, amely sok sajtó sebet takar a feledés humusával. — S egy gesztusával gondoskodik, hogy a közvéleményt napirendre térítse önkéntes elmulása felett . . . Oh, naiv romanticizmus, vajjon nem a te naplód egyik fejezetét írta utolsó kézvonásával *Polgári* Mihály földbirtokos, aki ma reggel a Debrecenhez tartozó Kismacson önkézzel vetett véget életének?!

Polgári Mihály édesatyja elhalálása után örökölte ennek Kismacs 25. számú tagon levő birtokát. Bár még csak 27 éves volt, okos, jó gazdának ismerték, aki maga is szívesen megfogta az eke szavát. Módos, intelligens fiatalember volt, aki szívesen látott vendége volt a debreceni jobbmódu birtokos családoknak is. Különösen egyik általánosan becsült polgárcsaláddhoz volt bejáratos gvakorta, ahol szemrevaló, jólnevelt urleány is volt a háznál. Ugy látszik, a látogatások mélyebb nyomokat hagyhattak *Polgári* Mihály szívében, mert mikor pár hó előtt arról értesült, hogy *a házikisasszony férjhez megy*, mintha egész egyénisége átváltozott volna. Komor, szótalan lett, kerülte a társas érintkezést, még legközelebbi hozzátartozóival is. Tegnap este pedig — úgy látszik — végleg leszámolt az élettel. Mikor az egész ház aludt, kiment a tanva előtt elterülő földre és *föbelötte magát*. Reggel kihült tagokkal, élettelenül találták meg az ébredő cselédek. Több levelet hagyott hátra, egyet *Hortobágyi* Ernő rendőrfogalmazó címére, a következő sorokkal:

Halálom oka betegségem: ennyit a nyilvánosságnak.

Az igazi okot azonban elhallgatta. Azt csak azok tudják, akik legközelebb állottak *Polgári* Mihályhoz, ismerték ambícióit, érzelmeit . . . Nagy vagyon várt még reá . . . Nem tudott várni, feledni, élni . . . Ugy látszik, a pusztai tűz, mely forró nyári éjszakákon az életet képviseli a hatalmas földeken, már nem tudta felmelengetni életkedvét s egy jól irányzott lövéssel fojtotta el a szívében siránkozó romantikus álmokat . . . Holnap temetik . . .

A gyászbaborult család a halálesetről a következő jelentést adta ki:

A legmélyebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk kedves jó fiam, szerető testvérünk, sógorunk, unokaöcsénk és jó rokonunk, *Polgári* Mihály *gazdálkodó* életének 26-ik évében f. hó 29-én reggel 7 órakor váratlanul történt elhunytát. Kedves halottunk földi részeit f. július hó 31-én, csütörtökön délután 3 órakor fogjuk a Tanító-utca 4. számú házunktól a Nagytemplomban tartandó ima után a Péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. Végtisztességételére rokonainkat, ismerőseinket s az elhunytak jó barátait szomorodott szívvel meghívjuk. Debrecen, 1913. július hó 29-én. Legyen csendes siri álma! —

Bánatos édesanyja: özv. *Polgári* Andrásné Vass Eszter. Testvérei: Sándor nejevel *Burai* Mariskával és gyermekeik, *Juliska* férjével *Balogh* Jánossal. Nagybátyjai és néneje: polg. *Szakácsi* János nejevel *Polgári* Juliannával és gyermekeivel, özv. *Faragó* Bálintné *Polgári* Julianna és gyermekei, polg. *Polgári* Bálint nejevel *Kálmán* Juliannával és gyermekeivel, polg. *Polgári* József nejevel *Kiss* Máriával és gyermekeivel, polg. *Molnár* Mihály nejevel *Vass* Erzsébettel, polg. *Vilmányi* Imre gyermekeivel, özv. *Papp* Istvánné gyermekeivel, özv. *Delé* Károlyné gyermekeivel, özv. *Pető* Jánosné, hűséges gondozója: *Papp* Julianna a többi rokonok nevében is. — A temetést *Dankó* temetkezési vállalat rendezi.

A munkapárt győzelme Berettyóujfaluban

Cziffra Kálmán a képviselő

Ma folyt le Berettyóujfaluban a képviselőválasztás. A kerületet napokkal előbb elepték a függetlenségi képviselők. Először a vezérgóffal, aki megmutatta a jámbor vidéki korteseknek, hogyan kell terrorizálni az ellenpártiakat. A terror folyt az utóbbi napokban erősen, de *Károlyi* Mihály gróf uraimék ma mindent megtettek, amit lehetett, a terrorizálásuk ma a tetőpontra hágott. Folyt a bor is és *Károlyi* Mihály gróf, meg kortesei szálították kétségbeesett erőlködéssel autón és kocsikon a szavazókat akár akart az menni, akár nem az ellenzéki jelölt mellett leszavazni.

De minden terror és minden erőlködés hiábavalónak bizonyult, a kerület *Cziffra* Kálmánt, a munkapárti jelöltet választotta meg képviselővé. A nagy terrornak még is megvolt az a következménye, hogy több munkapárti szavazót visszariasztottak a szavazástól. Természetes azonban, hogy bukásuk után most már zugni fog az ellenzéki sajtó a panaszaiktól, ők fognak kiabálni terrorról, preszszióról. No de hiszen az elveszett költségek és fájó bukás okozta sebekre csak kell egy kis flastrom, ha másból nem ellenzéki ujságpapirból.

A munkapárt pedig büszkén sorolhatja ezt a győzelmét is a többiek mellé. A választópolgárság megint mellette nyilatkozott meg s győzelme annál értékesebb, mert az ellenzék olyan erős, nagy és heves élethalál harcot vezetett s ennek dacára is a győzelem a munkapárti jelöltté lett.

A választás reggel nyolc órakor vette kezdetét. A rend fontartására csendőrség és katonaság őrködött, de közbelépésre nem akadt alkalma, bár az ellenzéki kortesek az egyes falvakban, de különösen Berettyóujfalun a legszemérmelenebbül terrorizálták a munkapárti választókat.

Két szavazatszedőküldöttségnek kezdődött meg kilenc órakor a szavazás. Az első küldöttségnek *Örley* György, a választási elnök, a másodiknak *Grosz* Ignác dr. az elnöke. A függetlenségi képviselők közül *Károlyi* Mihály gróf, *Platthy* György, *Bernáth* Béla és *Bikády* Antal dolgoztak, járták a házakat és hurcolták a szavazókat.

A választási elnök a választás megnyitására bejelentette, hogy két jelölt ajánlása érkezett hozzá: *Balogh* Tihamér a függetlenségi, *Cziffra* Kálmán a munkapártiak jelöltje. Tíz órakor a szavazatok aránya ez volt:

<i>Balogh</i> Tihamér	95
<i>Cziffra</i> Kálmán	43
Tizenegy órakor:	
<i>Cziffra</i> Kálmán	73
<i>Balogh</i> Tihamér	135

Ekkor még az ellenzéki kortesek még mindig a berettyóujfalui választókat hajtották föl, mert ezek közt az ellenzéknek volt többsége s a munkapárti községek még nem szavaztak.

Tiz
aránya:

C
B

Ekk
község
már így

C
B

Hár

ségben
gróf ép
ségben,

Kis P.
megkér

János k
hogy ne
akart, n

totta. K
tett az
tetésére

Ör
Ká

kén hag
Ör

zálni!

Ká
rancsol

Ör

mert za
netét, k

Ez
hály gr

helyiség

Dé
vazatok

C
I

Dé

C
I

Ek
fogytak

párti sz
ki a vál

Est

C
I

Ny

dett, an
gatta. A

megsebz

Kil
állottak

C
I

Igy

lasztott

Kálmár

=

ból táv

ama ta

voltak

báró k

egyik

kommü

inform

koalíció

leiről m

=

várról

Kolozs

házy K

ma ikt

grótot

pánt az

beiktat

selője

=

sítónk

a mun

közben

utóbbi

olvastá

egy er

hasem

Tizenkettőkor így állott a szavazatok aránya:

<i>Cziffra Kálmán</i>	150
<i>Balogh Tihamér</i>	215

Ekkor kezdtek fölvonulni a munkapárti községek úgy, hogy délután három órakor már így állott a szavazatok aránya:

<i>Cziffra Kálmán</i>	380
<i>Balogh Tihamér</i>	432

Három órakor történt a választási helyiségben a következő incidens. Károlyi Mihály gróf éppen benn volt a szavazatszedő-helyiségben, amikor Kis F. János le akart szavazni Kis P. János helyett. Örley választási elnök megkérdezte az azonossági tanukat Kis F. János kiléte iránt, mire ezek kijelentették, hogy nem azonos azzal, aki helyett szavazni akart, mire Örley a szavazatot visszautasította. Károlyi Mihály gróf erre megjegyzést tett az elnök intézkedésére, majd figyelmeztetésére visszaszökött.

Örley György: Velem ne feleseljen!

Károlyi Mihály gróf: Tessék engem békén hagyni.

Örley György: Ne tessék velem polemizálni!

Károlyi Mihály gróf: Nekem Ön nem parancsol.

Örley György: Távozzon a helyiségből, mert zavarja a választási eljárás nyugodt menetét, különben kivezettem.

Ez erélyes föllépésre azután Károlyi Mihály gróf jobbnak látta elhagyni a választási helyiséget.

Délután fél négy órakor ez volt a szavazatok aránya:

<i>Cziffra Kálmán</i>	491
<i>Balogh Tihamér</i>	528

Délután öt órakor:

<i>Cziffra Kálmán</i>	653
<i>Balogh Tihamér</i>	692

Ekkor már Balogh Tihamér szavazói elfogytak s mindinkább emelkedett a munkapárti szavazatok száma. Este hat órakor tüzte ki a választási elnök a zárórát.

Este hét órakor a szavazatok így állottak:

<i>Cziffra Kálmán</i>	809
<i>Balogh Tihamér</i>	816

Nyolc óra körül óriási szélvihar kerekedett, amely a választási sátor tetejét leszakgatta. A leomló deszkák és rudak sok embert megsebesítettek.

Kilenc órakor, a szavazás lezárásakor így állottak a szavazatok:

<i>Cziffra Kálmán</i>	970
<i>Balogh Tihamér</i>	939

Igy az elnök 31 szótöbbséggel megválasztott képviselőnek jelentette ki Cziffra Kálmánt.

= **A királyi biztos tárgyalásai.** Zágrábról táviratozzák: A horvát-szerb koalíció ama tagjai, akik a tegnapi értekezletre meg voltak hívva, ma megjelentek Skerlec Iván báró királyi biztosnál, ahol 10 órától fél egyig folytattak tanácskozást. Erről azt a kommunikét adták ki, hogy az értekezlet informatív jellegű volt és a horvát-szerb koalíció tagjai a békés megoldás előfeltételeiről nyilatkoztak.

= **A kolozsi főispán beiktatása.** Kolozsvárról táviratozzák: Kolozsvármegye és Kolozsvár város ma bucsuzott el Eszterházy Kálmán gróftól a távozó főispántól és ma iktatta be az új főispánt Bethlen Ödön gróftot nagy ünnepségek között. Az új főispánt az ellenzék is melegen üdvözölte. A beiktatáson igen sok törvényhatóság képviselője is részt vett.

= **A munkapárti körben.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma igen élénk élet volt a munkapárti körben, ahol nagy derűség közben tárgyalták Andrassy Gyula gróf legutóbbi nyilatkozatát a választásokról s ráolvasták az ő koalíciós időbeli szereplését, egy erről szóló interpellációt, amelyre sohasem mert válaszolni.

A délvidéki kolera

Ujabb haláleset. — A fertőzött Morava folyó. — A temesszigeti óvintézkedések

Temessvárról táviratozza tudósítónk: A *Temessziget* községben fellépett koleraveszedelem ügyében a *bakteriológiai vizsgálat még mindig nem ismeretes* és így most is még csak koleragyanus esetekről lehet és kell beszélni. A fertőzött községben a legnagyobb körültekintéssel és eréllyel hajtják végre a szükséges óvintézkedéseket és minden rendelkezésre álló eszközzel azon vannak a hatósági közegek, hogy a vész tovaieredésének gátat emeljenek. Ma reggel a vármegyei főorvosi hivatalhoz távirati értesítés érkezett, hogy *Temessziget* községben ma reggel *ujabban meghalt egy hatvan éves asszony koleragyanus tünetek között*. Ez volna a kolera negyedik áldozata. *Téry Ödön* dr. egészségügyi főfelügyelő még mindig a veszélyeztetett községben van és az ő fáradhatlan tevékenységének tudható be első sorban, hogy a kolera-vész nem öltött eddig veszedelmesebb arányokat.

Bechnitz Sándor dr. vármegyei főorvos tegnap este érkezett vissza *Temesszigetről*, illetve *Keveváráról* *Temessvárra* és ma reggel a következő kijelentést tette:

(A negyedik halott.)

— Mindezeideig csak koleragyanus esetekről beszélhetünk, mivel a bakteriológiai vizsgálat eredménye még nem ismeretes. A mai napig megbetegedett gyanus körülmények között összesen *öt temesszigeti lakos*, ezek közül *három még a múlt héten meghalt*, egy pedig — amint a kevevári főszolgabíró táviratban jelentette — *ma reggel halt meg*. Az utóbbi neve *Becsenyák Rakilla* 60 éves asszony, aki néhány nap előtt betegedett meg koleragyanus tünetek között. *Van még egy beteg* a községben, aki azonban előreláthatólag életben fog maradni. A községből való távozásom előtt szükségesnek láttam a betegek részére a diétát előírni és erre szigorú gondossággal ügyelnek közegeink.

— *Téry Ödön* dr. főfelügyelő, miniszteri osztálytanácsos még mindig állandóan kint van a községben, a fertőzött házakat ismételt naponként sorra látogatja, az óvintézkedésekről ő maga gondoskodik, valamint az óvintézkedések ellenőrzését a leghatásosabban fogantatosítja. Az ő intenciója folytán küldött le a belügyminiszter a községbe *egy fertőtlenítő gépet* két fertőtlenítővel, akik *Temesszigeten* tartózkodnak és az ő rendelkezésére végzik esetről-esetre a fertőtlenítést. Ennek a szigorú ellenőrzésnek tudható be, hogy tulajdonképpen közvetlen ragályozás és egyetlen esetben sem tapasztaltam és *betegség nem az egyik betegről ragadt rá a másikra*, mert az egyes esetek a legelsőkorban fordultak elő a községben. Valószínű, hogy amennyiben tényleg kolera-ról van szó, *fertőzött víznek ivásától kapták meg a betegséget*.

(A fertőzött község.)

A fertőzött *Temessziget* község közelében levő *Kevevára* hetilapja érdekes és hiteles adatokkal szolgál a délvidéki kolera ügyében az alábbi reprodukált közleményében:

A vész talán színiüleg a *Temessziget* felső végén a *Dunába ömlő Morava folyó fertőzött vize okozta*. A sziget lakossága nagyrésztben *Dunavízre iszik* s így az ily uton való fertőzés elég plausibilis. — De lehetséges, hogy a vész valami uton-módon a szigettől alig 100 méterre fekvő *Szerbiából hurcolták be*. A tény az, hogy *Temesszigeten koleragyanus tünetek között több egyén megbetegedett s a község ez idő szerint kolerafertőzöttként lesz kezelve*.

Ami magát a temesszigeti kolera-t illeti, a legilletékesebb helyen beszerzett információk és a helybeli főszolgabírói hivatalban lévő hivatalos jegyzőkönyvekből és iratokból a következő tényeket sikerült eddig megállapítani:

1913. július 19-én este jelentés érkezett *Temesszigetről*, hogy ott koleragyanus tünetek között megbetegedett *Kirdu Jánosné* 48 éves asszony, *Nikolics Radivoi* 24 éves földműves és *Petkov Zsófia* 46 éves asszony. Tekintettel arra, hogy *Temessziget* 12 kilométerre fekszik *Kevevárától* s mivel aznap kiszállani már nem lehetett, *Klein József* dr. tb. főorvos, járásorvos és *Fábry Géza* főszolgabíró 20-án reggel hét órakor szállottak ki *Temesszigetre*. *Klein* dr. a betegekben rögtön konstatálta a kolera minden szimptomáit és *Fábry* főszolgabíróval egyetértve, rögtön a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette. A betegek a kolerabarakkba, az éj folyamán elhalt *Kirdu Jánosné* pedig a halottasházba szállították és felboncolták. A betegekkel érintkezőket rögtön izolálták, a fertőzött házak elé csendőroket állítottak, a járványbizottságot összehívták, a községet nyolc kerületre osztva, a naponkénti kétszeri házvizsgálatot elrendelték, mulatságok rendezését, népes temetések tartását eltiltották, a korcsmázásra, az élelmiszerekre, a köztisztaságra vonatkozó minden intézkedést megtettek és a *Duna-víz ivásától* a lakosságot szigorúan eltiltva, a községet kolera-zár alá helyezték. Egyben rögtön értesítették a felsőbb hatóságokat, a szomszédos községeket, az összes hivatalokat az esetről és a postán a korlátozott csomagforgalmat elrendelték.

20-án este érkezett meg *Budapestről Téry Ödön* dr. miniszteri osztálytanácsos, közegészségügyi főfelügyelő, majd 21-én reggel kiszállt *Klein* dr. járásorvos és *Fábry* főszolgabíró társaságában *Temesszigetre*, hogy a megtett óvintézkedéseket felülvizsgálja. *Téry* főfelügyelő mindennap jár át *Temesszigetre* és személyesen rendelkezik mindent illetőleg.

20-án meghalt *Nikolics Radivoi* és *Petkov Zsófia* is. Azóta újabb megbetegedés egészen 24-ig nem fordult elő, amennyiben *Nikolics Spáza*, *Nikolics Radivoi* édesanyja nem kolera-ban, hanem szívszélhűdésben halt meg. — 24-én *Konstantin Angelina* 50 éves cigányasszony betegedett meg gyanus körülmények között, míg 25-én reggel *Becsenyák Rakilla* 60 éves asszony megbetegedését jelentették. A hatóságok itt is minden óvintézkedést megtettek. 24-én este érkezett *Kevevárra* az állam részéről kiküldött két járványorvos, akik közül *Fischhof Kornél* dr. *Keveváran* teljesít szolgálatot a hajó- és vasutállomáson, míg *Kerekes József* dr. a 25-én ideérkezett és szabadságát megszakított vármegyei tisztiorvos *Bechnitz Sándor* dr. és *Téry* főfelügyelő társaságában *Temesszigetre* ment. 26-án *Fereny Sándor* alispán érkezett ide, aki szintén kiszállott a hatóságokkal a szigetre, hogy személyesen is meggyőződjék a kellően fogantatosított óvintézkedésekről, melyek segítségével remélhetőleg *újból csak elnyomható lesz a vész*, mint 1911-ben.

(Szeged védekezik.)

Szegedről jelentik: A tisztai főorvosi hivatal széleskörű óvintézkedéseket tett a kolera behurcolása ellen. A szegedi vasuti állomásokon legközelebb *rendkívüli orvosi szolgálatot* létesítenek, a rendőrség pedig utasította a háztulajdonosokat, hogy gondoskodjanak a fertőtlenítésről. A tisztai főorvos már régebben fölhívta a közönséget, hogy *a Tisza vizét ivásra ne használja*.

A belügyminiszterium közlése szerint úgy a helyszínen levő közegészségügyi főfelügyelőtől, mint a közigazgatási helyi hatóságoktól beérkezett jelentések szerint *Temesszigeten újabb koleragyanus megbetegedés nem fordult elő*.

Békekötés előtt

Orosz beavatkozás Törökország ellen

A szövetségesek háborúja Bulgária ellen a befejezéshez közeledik. Bukarestben a békekötések már ki is cserélték megbízóleveleiket és ügylátszik minden eszközzel odahatnak a hatalmak és a megbízott Románia is, hogy a létrejövő béke végleges jellegű legyen.

Nehéz dolognak tetszik ez ugyan, mert a szerbek és görögök éppen most veszték össze egymással és nem lehetetlen, hogy míg Bukarestben a békét kötöztetik, addig Szerbia és Görögország egymás ellen vezetnek véres háborút. Ma már össze is ütköztek, csatát is vívtak, egyszóval már verkedtek.

Törökországra vonatkozólag, amely mindenképpen ragaszkodott a Marica vonalhoz és Drinápoly birtokához, a két leginkább érdekelt nagyhatalom, Ausztria-Magyarország és Oroszország már megegyeztek egymással. E megegyezés értelmében Oroszország fegyveresen fog beavatkozni és fegyveres erejével fogja kényszeríteni Törökországot, hogy Drinápolyt őrítse ki és tartsa tiszteletben a londoni reunio megállapodásait.

A mai eseményekről a következő táviratok számolnak be:

A bukaresti konferencia.

Bukarest, július 29. Venizelosz miniszterelnök a többi delegátussal tegnap este tíz óra körül ideérkezett. A mai első konferencián a megbízóleveleket fogják kicserélni. *Diszcuka* közoktatásiügyi miniszter mint negyedik meghatalmazottat bevonják a román békebizottságba. *Christescu* ezredes vezérkari főnök helyettes mint katonai szakértő fog szerepelni.

Egymással csatáznak a szövetségesek.

Páris, július 29. A ma reggeli lapok egyértelműen táviratokat közölnek a harctérről, melyek elmondják, hogy a balkáni szövetségesek között komoly összetűzések voltak. A szerb és román csapatok *Brgovicánál* kerültek szembe egymással. *A románok erősebbek voltak és rövid harc után fogságba ejtettek két szerb lovas eskadron.*

Összeütközés volt a szerbek és a görögök között is *Gyevgyelinél*. A szerbek azt követelték, hogy a városban szerb közigazgatást rendezzenek be. A görög parancsnok elutasította ezt a kívánságot, mire a szerbek megtámadták a görög helyőrséget. Heves harc támadt, melyben 62 halott maradt a csatateren.

Nagy bolgár vereség.

Bécs, július 29. A *Zeit* belgrádi levelezője jelenti: A harc az egész vonalon tart. Különösen hevesen küzdenek *Carevoszélónál*, ahová a bolgárok előrenyomultak. *A szerbeknek sikerült véres harc után a bolgárokat még előbbi hadállásukon túl is visszaverni.* — A szerbek megszálltak néhány fontos pozíciót és állítólag *Medics* ezredes vezérletével egy bolgár dandárt is elfogtak. Ezt hivatalosan még nem erősítették meg, de úgy látszik, hogy a hír igaz.

Szaloniki, július 29. A görög csapatok a bolgárokat, akik *Dzsumaja-Baláig* vonultak, csaknem egészen bekerítették és zsákmányul ejtették a bolgár vezérkar podgyászát fontos tervekkel és parancsokkal.

Viddin ostroma.

Belgrád, július 29. Nem igaz, hogy a román csapatok sietnek Viddin elé s meg akarják előzni a szerb sereget, nehogy elfoglalja a várost. A dolog éppen ellenkezőleg áll. — *A román sereg teljesen átengedte Viddin körül a hadműveleteket a szerbeknek.* Belgradsíkban, mikor a szerb csapatok bevonultak, a bolgár tisztek önként átadták a postahivatalt és ekkor temérdek szállítmány jutott a szerb sereg kezébe, amelyeket a bolgárok *Kujazevacban* raboltak.

Végleges béke, vagy folytatják a háborút.

Cetinje, július 29. Mértékadó körök fel fogása szerint a békekötést a legközelebbi napokra várják. A montenegrói kormánynak a helyzetre vonatkozóan eBelgrádból kapott legújabb értesülései optimisztikusak. *Szerbia engedékeny álláspontra helyezkedett.* A belgrádi kormány nem fogja követeléseit túlfeszíteni és ezzel is kockára tenni a fegyverrel kivívott eredményeket.

Bukarest, július 29. *Spalajkovic* szerb delegátus egy román publicistának azt mondta, hogy a békekötések sem fegyverszünetet, sem előzetes békét nem köthetnek, hanem a szövetségesek végleges békekötést fognak kérni, vagy pedig tovább folyik a háború. A szerb kormány a bolgár-szerb határon levő stratégiai hadállásokat magának követeli biztossága érdekében.

A hatalmak és Drinápoly.

Páris, július 29. A politikai helyzet mai alakulását kedvezőbben ítélik meg. *Németország nem fogja ellenezni a Törökország ellen való lépést, viszont Oroszország eláll az Ázsiában tervezett lépéstől,* hogy a helyzetet ne bonyolítsa. Ilyen körülmények között itteni politikai körökben azt hiszik, hogy a drinápolyi kérdés nem fog európai bonyodalmat okozni.

Európai kongresszus?

London, július 29. A *Daily Mail* szófiai levelezője úgy értesült, hogy Oroszország kivételével a nagyhatalmak mind pártolják azt az eszmét, hogy az egész Balkán-kérdést európai kongresszuson szabályozzák.

Bukarest, július 29. Azok a jelentések, amelyek szerint a bukaresti békeértekezlet határozatait ratifikálás céljából európai értekezlet elé terjesztik, minden alap hiányában sükkölködnek. Illetékes helyen kijelentik, hogy ha a bukaresti értekezletnek eredménye lesz, az elhatározás végleges lesz. Az érdekelt államok szilárdul el vannak tökéve, hogy ügyeiket ők maguk rendezik.

Bulgária bizik Romániában.

Szofia, július 29. Az *Echo de Bulgarie* írja: Bulgária fáradozásai a békés megoldás érdekében már kétszer kárbaveszték, mert a görögökben, akiknek a szerbek fogékony tanítványai, hiányzik a jóakarát és az engedékenység. Remélhető, hogy a bukaresti tárgyalások alkalmával minden kibuvó kudarcot fog valani és Románia, amely minden eszközzel rendelkezik arra, hogy az érdekelt népek kívánalmainak és a számbajövő államok jogos követeléseinek megfelelő megoldást kikényszerítsen, nem fog olyan játékban részt venni, amely a legridegebb ellentétben van Románia intervenciók kijelentéseivel.

Kik a kegyetlenek?

Szofia, július 29. A Konstantinápolyból származó jelentés, amely szerint a bolgárok, amikor visszavonultak Drinápolyból, kétszáz

görögöt megölték volna, valótlán. Ezzel szemben való az, hogy a törökök Dimotikában, Drinápolyban és Musztafapaszában igen sok görögöt, bolgárt és örményt lemészároltak. Valótlán az a jelentés is, hogy a bolgárok a Tráciából való visszavonulásuk alkalmával a török hadifoglyokat megölték. Erre vonatkozóan utalni lehet a bolgár fogságban levő Szálim bég őrnagy kijelentéseire, amelyeket a *Mir* közöl és amelyekben azt mondja, hogy könnyű általános állításokkal dobálózni, amint a görögök és a szerbek teszik, akik azonban nincsenek abban a helyzetben, hogy egyáltalában egy esetet is tudnának fölemlíteni, amelyekben a bolgárok a török hadifoglyokat bántalmazták volna.

A Filippopoliszban megjelenő *Toudsa* című török lap egy török hírlapíró cikkét közli, aki nemrég szülőhelyén, Drámában tartózkodott. Az újságíró elmondja, hogy Szeresz, Dráma és Dedeagacs környékén a görögök rémes kegyetlenkedést vittek végbe és mindenfelé fosztogattak. A lakosság bolgár területre menekült. Billikovo helységről menekült asszonyok és aggok mesélik, hogy a szerb csapatok minden huszonhárom-harminc éves férfit meggyilkoltak és az asszonyokkal szemben kegyetlenkedtek.

A kabaré-diva halálsejtelméi

Lévai Farkas Pálné utolsó napjai

Lévai Farkas Pálnét, az „Uranus”-színházban tragikus véget ért kabaré-művésznőt holnap, szerdán délután temetik a közkörház halottas házából. *Szuchán* Rezső, az Uranus igazgatója, elismerésre méltó áldozatkészséggel ajánlotta fel e részben segítségét az elhunyt művésznő férjének, vállalván a temetési költségek felének fedezését, másik fele bizonytalán abból az Uranus-estéből, melynek bevétele szintén Lévai Farkas Pált fogja illetni.

Ugy látszik, a különös véletlen nagy szerepet játszott a szép tehetségű kabaré-diva utolsó napjaiban. Erős halálsejtelmek szállták meg. Többször hangoztatta pályatársai előtt:

— *Meglátjátok, egy-kettőre meghalok!*

Vigasztalták, különösen Lévai Farkas Pál, aki imádta asszonyát, igyekezett kiverni fejéből a halál gondolatát. Hiába, úgy készült a nagy elkerülhetetlenre, mintha csak a menyasszonyságáról lett volna szó. Lévai Farkas Pál most kapott hazulról egy szép szmokingot.

— *Látja, — mondta a szép asszony — ez jó lesz a temetésemem!*

Tegnap este szerepelt először az Uranus színpadán a művészpár. Lévai Farkas Pál gyászfiatollyal a kalapján, gyertyával a kezében, egy magánjelenetet adott elő, melynek a refrénje ez volt:

— *Meghalt a feleségem!*

Husz perc mulva tényleg bekövetkezett a tragikus csapás.

Csak a művész-élet produkál éfélé helyzeteket, melyek mintha igazolnák azt a számadok által szentesített fölfogást, hogy a szellemi csataterék harcossai látnoki erővel néznek a jövőbe. Természetesen a városban általános a részvét Farkas Pál iránt, aki rajongásig imádta elhunyt nejét. Ezt a kiváló művészt nemcsak a nagyközönség, de pályatársai is különös figyelemmel veszik körül. Így az éppen itt vendégszereplő *Varjas* Antal is el-

jött Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

gyött Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a gyászlevegő uralkodott.

Lévai Farkas Pálné halálát követően a közönség nagy részénél a hír hallatán a legteljesebb mértékű részvétet keltette. A hír hallatán a városban mindenütt a

jött Lévai Farkasnak kondoleálni. Majd mikor látta, mennyire lesújtja a váratlan csapás felesége elhunyt fölé, a csupa szív Tóni, az ő bohém kedélyével, ilyenformán próbálta vigasztalni:

— Vigasztalódj, vedd úgy, mintha *itt hagyott volna!* . . .

Lévai Farkas Pál azonban nemcsak életében, de a mélységes gyász közepette is el van telve azzal a nagy szeretettel, amellyel asszonyának élt s megtörve, tehetetlenül viseli a pótolhatatlan veszteséget . . . Lévai Farkas Pálné 29 éves volt és egy 14 esztendő leánygyermek maradt árván utána.

Százévesek családi harca

Az eltűnt betétkönyv és a kidobott százéves férj

A maga nemében igazán páratlan és ritka az a bünyű, amelynek szálait a kolozsvári rendőrség igyekszik kibogozni. Egy kolozsmegyei öreg kereskedő a panaszos, aki egy esztendő hijján száz éves. Azzal vádolja feleségét, aki már maga is közeljár a tizedik ikszhez, hogy gyerekeivel összejátszva, mindenéből kifosztotta és még a házból is kidobta. Annál furcsább az eset, mert a házaspár a száz év küszöbéig a legnagyobb békességben élt és munkálkodott együtt s most támadt köztük a családi háború, amely még a rendőrség közbelépését is maga után vont.

Az öreg kereskedőt *Schwarz Izsák* hívják. A kolozsmegyei Kendermagon méricskélte a vásznat, latolgatta a lisztet évtizedeken át, csendes békességben élve feleségével. Az öregek elég tekintélyes vagyona tettek szert, házat szereztek, legfőbb kincsük azonban egy 4000 koronás betéti könyv volt. Az utóbbi időben azt kellett tapasztalnia Schwarznak, aki fiával együtt élt, hogy felesége és gyermekei teljesen megváltoztak irányában s a takarékönyvet pedig egyszerűen elzárták előle, kijelentvén, hogy semmi köze a pénzhez. Mikor aztán ez ellen tiltakozni próbált az agastyán, kitétek a házból, ráadásul megfenyegették, hogy ne merie betenni a lábát oda.

Schwarz Izsák aztán szépen fogta magát, száz éves lábaival beballagott szépen Kolozsvárra s felkeresett egy ügyvédet, elpanaszolva neki súlyos sérelmét. Mint mondotta, a négyezer korona közös szerzemény, az asszonynak nem volt joga eldugni előle, de azt sem érdemelte meg, hogy saját gyermekei tegyék ki a házból.

Az ügyvéd aztán bünyvái feljelentést tett a rendőrségen Schwarzné és a hálátlan gyerekek ellen. A rendőrség megindította a vizsgálatot s mindenekelőtt érintkezésbe lépett a csendőrséggel, amellyel lefoglaltatta a vitás takarékönyvet.

Schwarz Izsák jelenleg egyik Kolozsvárt lakó fia házában él. Felesége és kendermagi gyerekei ellen kitétel büntette miatt folyik a vizsgálat. Mindenesetre érdekes főtárgyalás lesz, amikor a száz éves házaspár családi háborúja bíróság elé kerül.

Színház

* **Moziszkeccs az Apollóban!** Nagy sikereket aratott Weisz Pista és A Gyilkos után a szellemes és mulatságos moziszkeccset „Házasodik az uram”-at mutatja be az Apolló az ő rendes és hűséges közönségének és pedig többek kérésére, unszolására. Négy napig lesz műsoron a szkeccs és pedig holnaptól, csütörtöktől mérsékelten emelt helyárak mellett. „Házasodik az uram” című operett szkeccsről kritikát írni felesleges, mert sokkal nagyobb sikere volt a darabnak Pesten, sem hogy a vidék ne vett volna tu-

domást róla. A darab mindvégig érdekes, mulatságos, kacagató, zenéje pedig elsőrangú. Az előadó művészeket már hírből ismeri a közönség: Mály, Marooi, Hajnoczi, Szőreghy Sándor, mind ismerős nevek, évekig voltak a pesti színházak tagjai; Fehér Gyula pedig ősztl a debreceni színház jellemszínésze, jeles művész ember. A darab rendezője Kertész Mihály a „Magyar-színház” volt művésze. A darab Apollói előadásait érdekessé teszik új filmrészek és több új aktuális kuplé-szöveg. Két órás műsor, érdekes moziképek! Jegyek előre válthatók, előjegyezhetők.

* **„Házasodik az uram”** című bohózat, moziszkeccse, új kuplé-szövegekkel és filmjelenetekkel, holnap kerül bemutatásra az Apolló-mozgóban mérsékelten emelt helyárakkal.

* **Holnap moziszkeccs az Apollóban.** Jegyek előre válthatók.

HIREK

*

— **Pallavicini nagykövet életveszedelemben.** Konstantinápolyból táviratozzák: Amidőn Pallavicini örgróf osztrák és magyar nagykövet a tengerparton kocsijával a francia nagykövetség palotája előtt elhajtott, lovai valamitől megijedtek, elragadták a kocsit, amely a kocsissal együtt a tengerbe zuhant. Pallavicini örgróf az utolsó pillanatban kiugrott a kocsiból és kocsisának is sikerült megmenekülnie.

— **A cár leánya menyasszony.** Párisból táviratozzák: A „Figaro” szerint Károly román hercegnek, a román trónörökös legidősebb fiának Olga nagyhercegnővel, Miklós cár legidősebb leányával való eljegyzése közvetlen közel van. Károly román herceg, akit ez a hír emlit, Románia preszumptív trónörökös, most husz éves, Olga nagyhercegnő pedig tizenhét. Károly herceget már nagyon sokszor hozták összekötetésbe különböző uralkodó-családok tagjaival és nem lehetetlen, hogy a francia lap föltűnést keltő hírére is hamar megjön a cáfolat.

— **Egyhangú választás.** Husztról táviratozzák: A huszti választókerület Illés József dr. munkapárti jelöltet egyhanguan a kerület országgyűlési képviselőjévé választotta. Szaploneczay Zoltán választási elnök a jelen volt képviselőnek nyomban átadta a megbízó-levelet, amelyet Illés József szép beszéddel köszönt meg.

— **Lelkészi korpótlék.** Ama lekések javadalmainak korpótlékszerű rendezésére, akik közvetlenül nem nyerne államsegélyt, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az ág. hitv. evangélikus vallás egyetemes egyházi felügyelőjéhez 83,341 korona 17 fillérenyi összeget utalványozott. Az egyetemes egyházi felügyelő már intézkedett, hogy miképp az első félévben, a második félévre is az egyes kerületekre eső összegek az egyetemes pénztárból átutaltassanak a kerületi pénztárakba.

— **A kolációs kormány Herczeg Ferenc ellen.** Az aradi választás alkalmából Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő szintén Aradon tartózkodott s beszédében éles bírálatot mondott a koalíciós kormányról. Mint budapesti tudósítónk jelenti, Vázsonyi Vilmos dr. utján rágalmaszást bünyvái eljárását indítanak Herczeg Ferenc ellen. A följelentés megtételével megbízott Vázsonyi Vilmos dr. most gyűjti a meghatalmazás aláírásait, ami még némi ideig eltart, mivel a koalíciós kormány volt tagjai különböző helyeken tartózkodnak. A beérkezett meghatalmazások után az eljárást nyomban megindítja.

— **Magyar név.** A belügyminiszter engedélye folytán kiskoru Perlgrund Henrik debreceni lakos „Pécsi”-re. Schwarz Dávid nádudvari születésű budapesti lakos és kiskoru gyermekei: Irén, Ella, Jolán, Erzsébet és Teréz „Sándor”-ra változtatták a vezetékneveiket.

— **A nagyszentmiklósi mandátum.** Makról táviratozzák: A nagyszentmiklósi választókerület végrehajtó-bizottsága tegnap délután tartott ülésén elhatározta, hogy küldöttséget meneszt *Harkányi János* báró kereskedelemügyi miniszterhez. A küldöttség föl fogja ajánlani a miniszternek a nagyszentmiklósi mandátumot és megkéri, hogy augusztus 9-én mondja el programbeszédét. A küldöttséget Rónai Jenő nyugalmazott főispán, országgyűlési képviselő, a nagyszentmiklósi kerület munkapártjának elnöke vezeti. A miniszter a küldöttséget holnap délelőtt tizenegy órakor fogadja.

— **Az ököritői emlékoszlop.** A szomorú nevezetességű ököritői csűr helyét, ahol 300 ember lelte tizhalálát, ezidő szerint semmiféle emlék nem jelöli. Homokkal behintett, puszta hely a csűr telke, amelyen átutazó fuvarosok, vásárosok etetik jószágait. Az ököritői áldozatok emlékét a temető sarkai és a közös sír fölé emelte iromba sír-emlék őrzik. Az ököritőiak maguk is kegyelettel viseltetnek a csűr szomorú emlékű helye iránt, de emlékoszlop felállítása helyett inkább fásítani szeretnék a területet. Ez a vágyuk azonban aligha fog teljesülni, mert az emlékoszlop felállítására alakult bizottság a napokban tartotta ülését Képegy László főszolgabíró elnöke alatt és döntött az oszloppályázatra beérkezett tervek fölött. A bizottság a tervek közül Kabelik Gyula nagykarolyi szobrász tervét fogadta el. Az emlékoszlop három méter magasságú és átmérőjű lenne. A bizottság az oszlop felállításának elhalasztását javasolta, mivel a rendelkezésre álló hegyült 3300 korona a felállítás költségeire még nem elegendő.

— **A Maros pusztítása.** Aradról jelentik: Tegnap Aradra érkezett Hegedüs Gyula miniszteri számtanácsos, hogy megállapítsa, mennyi kárt okozott a megyében a Maros és a sok esőzés. Konstatálta, hogy a marosmenti községekben nem oly nagy a kár, mint eleinte hitték, azonban a burgonya, kukorica és a szilvás nagyrésze elpusztult. A Maros partján mintegy kétszáz ezer korona a kár. A Töz folyó Miske községben közel százhusz ezer korona kárt okozott. A kárvallottak különösen vetőmagot és téli takarmányt kértek. A kormány inségmunkát fog juttatni a lakosságnak.

— **Feketeihlő Ugocsában.** Csak nem régen irtunk róla, hogy a szatmármegyei Nagypalád községben feketeihlő járvány pusztított, amelyet azonban az orvosok lelkiismeretes és buzgó óvintézkedései meglehetősen idejében elfojtottak. Most közlik velünk, hogy Nagypalád közvetlen szomszédságában, az ugozsamegyei Fertőalmáson, a községnek oláhcigányok által lakott területén kiütött a feketeihlő járvány. Az ugozsai alispán a fertőzött területet azonnal zár alá helyezte.

— **Az árvíz örültje.** Fehérgyarmatról írja tudósítónk: A nemrég pusztított árvízveszedelemnek szerencsétlen áldozata lett Tiszacséce községben Nagy István harmadik gimnázista. Az amugy is gyöngye idegzetű gyerekek az árviztől való rettegés megzavarta az elméjét s a szerencsétlen kis diáknak mániájává lett, hogy neki menekülnie kell az árvíz elől, mert odavész. A tragikus sorsu gyerek elmébaja annyira előrehaladt, hogy már szüleit sem ismeri fel.

Mandel Lipót

cipőáruházát

Piac-utca 28.

Városi bíróság sarokhelyiségébe helyezte át.

Telefon 352.

Telefon 352.

— **Mentőkocsi a postahivatalban.** Ma este kilenc óra tájt a mentőkocsi behajtott a Piac-utcai postahivatal kapujába, ahonnan egy postáskisasszonyt vett fel és vitt a köz-kórházba. Az illető hölgyön mulló rosszullét jelei mutatkoztak, ami a levélposta szolgálat terhes és idegölő volta mellett kánikulában nem is lehet meglepő. Ha más hivatalban lesz rosszul önagysága, alighanem csak a szomszédból előhívott doktor lesz tanuja rosszullétének, így azonban sikerült alarimozni az utcát is, mely hamarosan összecsődült a nagy szenzáció láttára. Pedig a Hungária-kávéház csak néhány lépésre van a postahivataltól, ahol véletlenül mindig van kéznél egy doktor. A szomszédban pedig egy patika!

— **A vásártéri Uránus nyári-színház mai műsora.** 1. Ceylon szigete, színes természeti felvétel. 2. Szembekötödsdi, bohózat. 3. Pali lovagias ügye, rendkívül nevetető. 4. Hamelni trió, varietté szám. 5. Csülöknek sok gyermeke van, bohózat. 6. Egy igaz barát, dráma 2 részben. Ezen pompás mozgókép-műsor keretében vendégszerepelnek Kassai Károly a debreceni színház tagja, Zobel Elza, Schott Rózi, Albert Erzsike énekesnők, továbbá Márkus József komikus. Színe kerül „Az ágyrajárók” rendkívül nevetető szenzációs életkép 1 felvonásban. Rendes olcsó helyárak. Előadás kezdete pontosan fél 9 órakor. Holnap új szülő számok és új mozgóképek.

— **Verekedés közben elvesztette anyaságát.** Hajduszoboszlóról jelentik: Régi elenséges viszony állott fenn Kaszás Ferencné és Egri Gerzsonné idevaló lakosok között. Uton-utfélen kibebítették egymást s még tévedésből sem találtak egymáson megbecsülni valót. Ma délelőtt pedig olyan nyilvános botrányt provokáltak, hogy csodájára szaladt az egész környék. Kaszás Ferencné ugyanis áldott állapotban volt, Egri Gerzsonné azonban ezt a kivételes helyzetet nem respektálta, hanem mikor a perkedés tetlegességgé fajult, oly erővel dögönyözte amant, hogy ez a legsúlyosabb komplikációkat szenvedte. Elvesztette anyaságát. Az ügyészség vizsgálatot indított az elriasztott golya körül.

— **A rövidlátó és nagyothalló pópa.** Érdekes és jellemző történetét írják a szolnokdobokamegyei Bethlen községből. — A pusztító árvíz a községet is elöntötte, nagy része víz alatt állott, amikor este hét-nyolc óra táján Puskáriu Gergely görög katolikus esperes háza előtt megjelent néhány marházával özv. Kürtös Jánosné, ennek fia, továbbá Cermure János és Kimpán János bethleni oláh nemzetiségű lakos. Arra kérték pópájukat, engedje meg, hogy állataikat aznap éjszakára vezethessék az egyház tulajdonában levő üres istállóba, mert attól tartanak, hogy másutt elragadja az ár. A kérésre a következő párbeszéd indult meg:

— Este van már, rosszul látok, nem ismerlek meg titeket, hogy hova valók vagytok és milyen uton jártok! — mondta az esperes.

— A te hivedi vagyunk! — felelték a szegény emberek és bemondták neveiket.

— Nagyt is hallok, a hangotokról sem ismerlek meg benneteket! — válaszolta ekkor az esperes. — Ha valóban ti vagytok azok, menjetek el hozzátok a főszolgabírótól írást, akkor behajthatjátok marháitokat.

Az egész község méteres víz alatt volt, a főszolgabíró ki tudja hányadik határban járt. A vagyonukat féltő emberek erre Vas Mihály községi végrehajtóhoz fordultak, aki történetesen arra járt. Ez jó szóval kérte előbb az esperest, hogy segítsen, de mikor látta, hogy szóval semmire sem mehet, mint hatósági közeg a saját felelősségére felnyitatta az egyház istállóját és betereteltette az állatokat, mert a szomszédban sehol sem volt hely. Minden tele volt megmentett emberekkel és barmokkal. Ilyen barátia a bethleni esperes népeinek.

— **Valódi angol és amerikai tennisz-rakettek,** lapbdák és teljes tennisz-felszerelések Mentze Henrik áruházában a legjobb és legolcsóbb.

— **Szerdahelyi állatorvos napszámossá lett.** Kismartonból jelentik: Szerdahelyi Henrik dr. az országszerte jól ismert állatorvosnak afférje támadt Wolf Lajos kismartoni főszolgabíróval, aki öcsese Wolf Nándor miniszteri tanácsosnak. Kismartonban ugyanis egy harmadik állatorvosi állást is szerveztek, ami mód fölött elkeserítette Szerdahelyit, mert úgy vélte, hogy ezzel politikai meggyőződése miatt egzisztenciájától akariák megfosztani. Szerdahelyi, aki különben rendkívül izgékony természetű ember, ezért többek jelenlétében **pofont ígért a főszolgabíróknak.** A főszolgabíró feljelentésére a soproni királyi ügyészség hatóság ellen elkövetett erőszak miatt vádat emelt Szerdahelyi Henrik dr. ellen. Mivel Szerdahelyi úgy találta, hogy számára lehetetlenné tették Kismartonban az állatorvosi praxisból való megélhetést, a napokban négy diplomával a zsebében, egy korona negyven fillér napszámért beállott egyszerű munkásnak a kismartoni Svitzer-féle börtönbe.

— **Harisnyák,** kesztyűk legdivatosabbak kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Egy titokzatos beteg.** Még e hó huszonharmadikán behozták Hajdudorogról a debreceni köz-kórházba Bacsó Péter fiatal rabizmunkást, akinek feje botokkal veszedelmesen össze volt verve és több helyen meg volt szurkálva. Azóta eszméletlenül fekiúdt a kórágyon egész ma délutánig. Ma délután végre megszólalt. Ezt a két nevet ismétli szüntelen:

— Tátorján... Cifra...

Hogy azonban mi történt ezekkel vonatkozásban, arról kihallgatni nem lehet, mert még most sem nyerte vissza öntudatát és emlékezőtehetségét.

— **Ma látható utoljára az Uránus (Korona-passage) kitűnő műsora.** 1. Pathé ujsága, a legújabb világesemények. 2. A hajós leányai, tengerész dráma. 3. A három jó barát, színes, humoros jelenet. 4. Ragadozó madarak, színes természeti felvétel. 5. Amerikai reklám, amerikai tréfa. 6. Az elarusító leány, modern drámai történet 3 részben. A címszerepet Andor Mária magyar művésznő játssza. Előadások kezdete este 8 és 10 órakor, folytonos bemenet. Rendes helyárak. Bérlet, tisztviselő és trafik jegyek érvényesek.

— **Meghalt mert nem kapott ebédet.** Miskolcra táviratozzák: Hétfőn délután a Hunyadi-utca 2. számú házban Kovács Ignác szobafestő leesett egy három méter magas létráról s mire jődő mulva véletlenül ráakadt egy járókelő, már holtan feküdt a meg-alvadtt vérben. Az eset az első látszatra olyan balesetnek tűnik föl, aminő nagyon gyakran szokott történni. A rendőri vizsgálat azonban olyan körülményeket állapított meg, amelyek megrázóvá teszik a szobafestő szerencsétlenségét. Szombaton kezdett dolgozni Kovács Ignác ötvenhárom éves szobafestő az említett ház egyik üzlethelyiségében. Hétfőn reggel valamin összekocant a feleségével, aki ezért délbem nem vitt ebédet az urának. A gyöngye természetű ember sem reggel, sem délbem nem evett. Dolgozott szakadatlanul. Délután öt óra tájban, amidőn a három méter magas létráról festett, a nagy éhség miatt szédülés fogta el és lezuhant. Jó idő mulva vette észre az üzlethelyiségbe bekukkantó rézöntőinas, hogy Kovács Ignác vérben fekszik. Ekkor már halott volt a szerencsétlen ember, akit a halottaskamrába szállítottak, ahol föl fogják boncolni. Az asszony elájult, mikor ura haláláról értesült és attól tartanak, hogy az elméje megzavarodik a súlyos csapás miatt.

— **„Az ágyrajárás”** egy felvonásos rendkívül nevetető életkép, azonkívül az elsőrangú mozgókép-műsor és a szerződött kabaré-művészek estéről estére zsufolt házakat vonzanak az „Uránus” nyári-színházba. Oriási sikere van a remek műsornak.

— **A legfinomabb női kézi-táskák,** pénzszivar- és cigaretta-tárcák, bőröndök, utikoszarak és teljes uti felszerelések olcsó szabott árak mellett kaphatók Mentze Henrik újdonságok áruházában, Piac-utca 38. sz., a Hungária-kávéházzal szemben.

— **Itéletidő Szilacs környékén.** Besztercebányáról táviratozzák: Tegnap délután a Besztercebányával szomszédos Szilacs-füldön és az ezt környező Garamszeg és Hajnik községben óriási jégverés volt. A vihar délután egy órakor kezdődött. Az egész tájra éjjeli sötétség borult s a mogyoró nagyságu jégdarabok annyira belepték a földet, hogy a körülbelül öt centiméteres jég-reteggel a vihar után az egész vidék való-ságos téli táj képét mutatta. Az egész környéken egy szem termést se fognak a folyó évben learathatni.

— **Négy család pusztulása.** Kaposvárról jelentik: Felsőszentmárton somogymegyei községben négy család gombamérgezés folytán majdnem teljesen elpusztult. Balatinác József, Balatinác György, Balatinác Marko és Goják Mihály családait mérgezte meg a gomba. Eddig kilencen haltak meg, nyolcan a halállal vívódnak.

— **Fajborok palackozva** literenként kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	817 50
Országos hitel	620 50
4 százalékos koronajáradék	81 10
Államvasút	694 —
Jelzálogbank	414 —
Rimamurányi	692 50
Halgótárjani	746 —
Köszüti vasút	638 50

Irányszat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5 7/8 %, Berlin 4 1/2 % London 4 1/2 %

Budapesti gabonátőzsde.

Szara E. (Strasser és Köszü) deb. bizományos távirati jelentése	
Buza májusra	—
„ júliusra	11 45
„ 1913. okt.	11 9
Rizs októberre	9 49
„ júliusra	—
Zab októberre	8 25
„ júliusra	8 —
Tengeri rizs 8. év júliusra	8 —
aug	7 82

Készára 5-tel drágább.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Hartmann Henrik Mándok, Stern Lajos és Társa Lugos, Schweiger Sándor Szeged.

Elismert legjobb motorok!

Messzemelő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Eredeti KÖRTING DIESELMOTOROK

álló- és fekvőrendszer.

Szivógáz és benzínmotorok. Benzin és nyersolajos oséplógarnitúrák, magánjáróval is.

Meglepő újdonságok! Nyersolajmotorok Meglepő újdonságok gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA

mérnöki iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.

Saját érdekében kérjen ajánlatot!

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK
városi újbérház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

DON
Hajdu
szál

DEBR

Klitem
ba

ÜG

25-40
ajánlk
pénzbe
ZEMP

7195-19

Árve

A del
könyvi h
egyeslet
és neje
elleni vég
delte a d
levő, a d
hrsz. a. f
nában és
az 1913.
nak del
árverési t
verésen 5

Az
ingatlan b
óvadékké
letenni, a
előleges e
elismervé

Az,
kiáltási
többet ig
értelmébe
általa igé
ben igére
ban folyt
Debt
ján. A k
hatóság.

NŐ

igen ol
Női Kalap

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Hajdu vármegye
szállítói

DEBRECZEN,

Kistemplom-
bazár

**FÜRDŐRUHÁK,
KALAPOK,
CZIPOK
NYÁRI
PAPLANOK,
Dörzs törülközők**
!!! óriási választékban !!!

ÜGYES

25-40 év körüli agilis, nős egyén
ajánlkozzék fix alkalmazásra
pénzbeszedőnek és üzletszerzőnek
ZEMPLINER, HATVAN UTCZA 17.

7195-1913. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bank-egyesület r.-t. végrehajthatónak, Nagy Lajos és neje Tóth Irma végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a debreczeni kir. törvényszék területén levő, a debreczeni 5169. sz. tjkvben A + 5255. hrsz. a. felvett tégláskerti szőlőre 952 koronában és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1913. évi augusztus hó 16. napjának délelőtti 11 órákor** a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen 543 koronán alól eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kiállítási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, a vn. 25. §-a értelmében köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1913. évi május hó 26. napján. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Falóp Károly s. k., kir. tjegyző.

NŐI KALAPOK

igen olcsón, nagy választékban kaphatók a
Női Kalapgyár raktárában, Simonffy-u. 2. (Városház)

::MEZŐGAZDASÁG::

részére 3 kilométer hordozható vágány váltókkal és kocikkal együtt — repaszállításra is alkalmas — eladó vagy bérbeadó. Kérdezősködések „Olcsó 1000” jelige alatt MOSSE RUDOLF BUDAPEST, !!! !!! hirdetőjébe kértnek. !!! !!!

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS

CIPŐKRÉM

Minősége kitűnő
puhit, tisztít
fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

DALMA

Telefon 945. :::: Telefon 945.

Tüzifa, köszén

igen olcsón beszerezhető
SZÜGYINÉL, (Hungária-malom mellett).

Ugyanott 2 és 3 méteres akácfa olcsón kaphatók.

Állandó butorkiállítás. Teljes lakás-, kávéház- és szállodaberendezés.

Szigoruan szabott árak.

Debreczeni Butorkészítő Asztalosok Árucarnok Szövetkezete

Debreczen,
Hunyadi-u. 17/19.

Előnyös fizetési feltételek. Szavatosság az áruk kiváló jó minőségéért.

Szigoruan szabott árak.

Az évek óta legjobbnak bizonyult

Fernolendt- cipőpaszta

„NIGRIN“

a legszebb fényességet adja :: és a bőrt tartóssá teszi.

Véd--jegy

!! Mindenütt kapható !!

Tíz szóig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendők. :::

Videkről
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elír. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegen csatolandó.

A Debreceni Független Ujság telefon számai:
Szerkesztőség 3-39
Kiadóhivatal 3-39 és 18
Nyomda 18

Jeligés leveleket
csakis kellő igazolás ellenében ad ki a kiadóhivatal.

Apróhirdetés
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Levelezés

Biztos pénz
— Kedves — Szőke — jelíggel levél van a kiadóhivatalban. 390

Csinos leány
vagy asszony önzetlen szerelmére vágyik vidéki úri ember. Találkozás időszakonként vidéken, saját költségen. Megkeresést „Gyönyör”, jelíggel a kiadóhivatalba kerek. 402

Intelligens
fess úri leány kizárólag szórakozás céljából megismerkedne hozzáillő úri emberrel. Leveleket a kiadóhivatalba „Árva” jelíggel kéri. 403

Piatal nőt,
világos vászon ruhában, kit tegnap az Angol Királynő kabarán e lapra, jelekkel figyelmeztettem, kérem, tudassa velem ama címet, a hová levelet küldhetnek. „Diskrét barát” postarestant. 394

Ióságos
úri asszony kis barátja lennék. Kor mellékes. Levelet „Főnix” jelíggel kerek a kiadóhivatalba. 409

Édes anyám
ismét eljöttem utána Debreczenbe, most sem haborgatlak, csak nem tudok megélni. Fiaért tegyél valamit, senki sem fogja meg tudni, én nem leszek árulód. Multikori helyen vagyok. Törvénytelen fiad. 407

Jóképi
intelligens úriember ugyanolyan nő állandó ismeretségét keresi. Leveleket „Délutáni órák” jelíggel kerek a kiadóhivatalba. 404

Vidéki
34 éves úri asszony levelezne középkorú úri emberrel. Levelet „Nincsen senkim” jelíggel kéri a kiadóhivatalba. 405

Úri nő
állandó barátságát keresi boldogtalan, intelligens úri. Választ „Külföldi”, jelíggel a kiadóhivatal továbbit. 406

Társ
kerestetik jól jövedelmező vállalathoz 10.000 koronával. Ajánlatokat „Biztos pénz” jelíggel továbbit a kiadóhivatal.

Zománcz CIMTÁBLÁK

feliratok, számok megrendelhetők Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49.

Állás

Házgondnoki állást
keres intelligens, kereskedelmileg képzett magánhivatalnok, aki példás rendet tud fenntartani. — Szíves ajánlatok „Megbízható” jelíggel a kiadóhivatalba kérének. 324

Gép-
és gyorsírásban, valamint könyvelésben jártas kisasszony irodába ajánlatok. Cím a kiadóhivatalban. 359

Könyvelő,
aki a főkönyvvezetés, mérlegcsinálás minden ágában kitűnő gyakorlattal bír, pénzintézetnél vezető állást töltött be, állását változtatni óhajtja. Esetleg több helyen könyvvezetést is vállal. Jelenleg is minden délután szabad idő felett rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 388

50 koronát
fizetek annak, ki nekem állandó raktárnoki vagy hasonló állást szerez. Óvadékom nincs, 4 elemi iskolát végeztem. Pércsi Károly Kismarja 399

Lakás

A városához közeli
külsőségben két szobás lakást keresek mellék-helyiségekkel és kerttel, esetleg kisebb házat vennék bérbe. Ajánlatot vagy címet tessék a kiadóhivatalban leadni 323

Miklós-utca 21.
Egy udvari lakás 4 szoba, előszoba hozzátartozóval; ugyanott 2 szoba, előszoba hozzátartozóval; 1 irodahelyiség 1 szobával kiadó. Értekezhetni a keresztületekben. 315

Egy csinos,
külön bejárattal szoba butorral vagy anélkül azonnal kiadó. Miklós-utca 22. sz. 316

Kiadó.
A református egyház bérpalotájában Hatvan-utca 1. sz. alatt több kisebb-nagyobb lakás azonnal kiadó. 397

Kiadó

Lakatos-
vagy asztalosműhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-utca 44. szám. 727

Kiadó birtó.
1342 m. hold 56 hold dohánytermeléssel, köntön fél órányira az állomástól, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 1714

Alkalmazás

Jó házból
való úri tanulóknak felvétetik Polgáry Imre fűszer- és csemegekészítésében, Hajduböszörményben.

Tanuló
teljes ellátásra kerestetik. Csakis jó házból való vétetik fel Fényképész-nél Hajduböszörményben. 408

Német fiatal
leány gyermek mellé kerestetik. Esetleg olcsóbb német leányt is akceptálók. Cím a kiadóhivatalban. 396

Fűszerkereskedőség
ki a festék szakmában is jártas, azonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1793

Német
leány gyermekek mellé azonnal felvétetik. Miklós-utca 22. 304

Megbízható
takarítónő kerestetik. Csapó-utca 26. földszint. 1787

Jó
mosónő állandó nagy házhoz kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 362

Kecsis
kerestetik üzleti áruknak házhoz szállítására. Kontseks Géznál. 1778

Üreges tanuló
Blattner Józsefnél felvétetik. Csapó-utca 1. szám alatt. 1759

Mérlegképes könyvelő állást keres.

Cím a kiadóhivatalban

Különte

Megnyit
a „Béka áruház” Piac- és Hatvan-utca sarkán, ahol mesés olcsó árban kapható: Futószőnyeg 80 f., nagy szobaszőnyeg 10 K, ággyarnitúra 8 K, ruhaszövet 1 K, 3 rétegű ágymadrac 10 K, 2. sz. paplan 4-50 K. 1715

Diszkieveket,
címlaptervezeteket, reklámmintatványokat, hirdetések és plakátokat készít grafikus művész. Cím a kiadóhivatalban. 325

Meteor mozgósínház
Boesky-tér 10. Telefon 9-47. Ma csütörtökön: „A négy lábú hős, vagy amerikai cow-boy”, dráma 2 felvonásban. „Az új királynője”, társadalmi világláger 3 felvonásban, a főszerepben Henry Portennel. Jegyek telefonon is előjegyezhetők. Kezdet este 8 órától 12 óráig 1211

Szenvedélyes
jelvénygyűjtő egy amerikai jelvényt keres megvételre. Vevő neve megtudható a kiadóhivatalban. 348

Celluloid CIMTÁBLÁK

ügyvéd urak részére megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

Adás-vétel

SZLATNIN-VIZ
a legjobb hughajó. Kapható a Deutsch-üzletben. 13

VALÓDI
édes, nemes szegedi paprika ünnepességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmat-áru nagykereskedésében, pénzügyi-palota. Telefon 79. sz. 1755

Utazókosarak,
kézibőröndök, sport- és gyermekkoszori legoelsősorban Schwarz M. L. nével, Piac-utca 52., megyeházánál. 26

VIZVEZETEK,
csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítik. Hátszak évi jókarban tartását csekély díjazásért vállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon 379. 34

Konyha- és előszobaberendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-utca 7. szám. Telefon: 10-90. 1

Hasznáit,
de jókarban levő kerékpár megvételre kerestetik. Miklós-utca 22. 302

Makulapapíros
olcsón kapható Piac-utca 49. sz., 1. emeleten, a második udvarban. 314

Uj! Uj! találmány Uj! Uj!
Nincs többé kifakult, áttizadt, peccéses, kopott SÁRGA CIPŐ bármilyen színre be lehet festeni. — Eredeti, új szint kap. Átfestés egy pár 1 korona. FALUSSY KÁROLY cipész-nél, Csapó-utca 41. 187

Egy
jól kijátszott hegedű eladó. Bercsényi-utca 69 szám. 401

Eladó
a hadházi vidi földön 22 hold föld, előnyös feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 391

Egy
jó karban levő gramofon eladó igen olcsón. Széchenyi-utca 11. sz. 395

Pajnyulak és fajgalombok
olcsón eladók. Tégláskert, Szepesi-utca 10. 308

Kimaradt
üzleti könyvek kiadóhivatalunkban míg a készlet tart, igen olcsón kaphatók. 312

Hasznáit
kopirprés kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 390

Kopirkönyvek,
valódi Heller patent, a legkeresettebb gyártmány, 1000 lapos 460 kor., 500 lapos 2-60 koronáért kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49. 311

Eladó
57 magyar hold föld, 4 hold jó termő szőlő bekerítve urilakkással, tejgazdasággal, igen közel az állomáshoz. Esetleg bérbe is adható. Lengyel József Nyiregyháza, Zöldségtér 9. 398

1686—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 4399—1912. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Debreczenbelvárosi Takarékpénztár részére debreczeni lakostól 88 korona 78 fill. perköltség erejéig 1912. évi október hó 31-én bíróság felülfoglalt és 1680 koronára becsült butorokból és egyebekből álló ingóságok 1913. évi július hó 30-án délután 2 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, Rákóczi-utca 6. szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a leg többet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

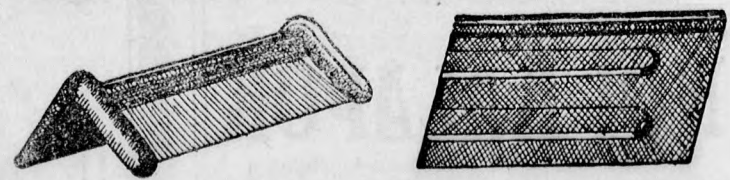
Megjegyzetjük, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi július hó 13-án.
Gál Vilmos, bírói kiküldött.

A SZATMÁRI ELSŐ CSERÉP- ÉS TÉGLAGYÁR RÉSZV. TÁRS.-NÁL

E cserép az országban a legkitűnőbb gyártmány. — Fagy ellenálló. — Szállítás közben nem törlik. — Színe a legszebb rózsapiros. — Minden hatóság és állami építkezéshez hivatalosan elő van fogadva. :: ::

bármily nagy mennyiségben kapható a legkitűnőbb és legjobb minőségű (waggon vételnél) 1000 darabonként:
Bordás (falcos) cserép 66— K, vasúti kocsiba rakva 70— K.
Hódifarkú kis cserép 30— K, vasúti kocsiba rakva 32— K.

:: Vizonteladónak :: kedvezmény adatik.

Vidéki megrendelések a Részvénytársaság igazgatóságához intézendők. Utalványt a városban Szeles Béla vaskereskedőnél (Deák-téren) s a batzi uton levő gyártelepen lehet váltani.